

Bijlage 4 - Interviewschema focusgroepen docenten

Geïnterviewden

Afhankelijk van het aantal betrokken locaties van de case/school: een representatieve afvaardiging van de docenten onderbouw, bestaande uit:

- 1) een docent die positief is ten opzichte van het gebruik van gedigitaliseerde leermaterialen en deze ook al gebruikt in zijn/haar onderwijs.
- 2) een docent die negatief is ten opzichte van het gebruik van gedigitaliseerde leermaterialen.
- 3) een 'neutrale' docent.

Interviewteam met taken

- Marleen Rikkerink: inleider, gespreksleider, vragensteller, notulist.
- Henk Verbeeten (niet bij alle focusgroepen aanwezig): bewaker interviewschema (Alle vragen gesteld?; Voldoende doorgevraagd (evaluatie antwoorden)?; Doorvragen; Tijdsbewaking), controle geluidsapparatuur en extra notulist.

Semi-gestructureerd oog-in-oog interview

- open vragen
- vaste beginvraag per beschrijving van de onafhankelijke variabele
- wijze van doorvragen is vrij/open¹

Namen+functies van deelnemers focusgroep:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)

OVC-school:

Datum:

Tijdstip van aanvang:

Plaats:

Introductie van het gesprek ← START VAN GESPREK

- Aanwezigen kennismaken/voorstellen.
- Dit gesprek maakt deel uit van een wetenschappelijk promotieonderzoek naar het **gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal** door docenten in het voortgezet onderwijs en hun **beeldvorming hierover**. Uit literatuuronderzoek blijkt dat op dit gebruik en de bijbehorende beeldvorming vier variabelen van invloed zijn. Dit zijn: beïnvloeding vanuit de omgeving, individuele docentfactoren, organisatieleren en leiderschap. Deze vier variabelen komen in dit gesprek aan de orde aan de hand van een beknopte beschrijving over wat met de variabele bedoeld wordt.
- Soort vragen (een set vragen per onafhankelijke variabele): per onafhankelijke variabele (die de interviewer kort heeft toegelicht) enkele open vragen.
- Duur van het interview: maximaal 1,5 uur.
- Publicatie resultaten: zo spoedig mogelijk na dit gesprek schrijft de interviewer een gespreksverslag. In het kader van de betrouwbaarheid zal dit verslag gemaïld worden naar de geïnterviewden, opdat zij kunnen aangeven of het verslag een volledige, correcte en nauwkeurige weergave is van hetgeen gezegd is.
- Gebruik van geluidsopname: vertrouwelijk. Het gesprek wordt opgenomen. De opname wordt alleen door de interviewer zelf gebruikt ten behoeve van het gespreksverslag.

¹ Bij doorvragen ook vragen naar concrete voorbeelden.

- Anonieme verwerking in proefschrift.

(De tekst tussen aanhalingstekens letterlijk zeggen.)

"Zoals ik reeds in de instructie heb genoemd, zal dit gesprek ingaan op de vier variabelen die van invloed zijn op het **gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal door docenten** in het voortgezet onderwijs en hun **beeldvorming** hierover. Op elke variabele geef ik een korte toelichting. Vervolgens volgen er enkele vragen. Er is ruimte voor verhelderende vragen indien er onduidelijkheden zijn over wat er met een variabele wordt bedoeld. We behandelen de variabelen één voor één."

"Voordat we starten met de vier variabelen eerst **enkele algemene vragen**:

A1. Gebruiken jullie gedigitaliseerd leermateriaal?

A2. Zo ja, welke materialen en op welke manier?

A3. Zo ja, hoe is jullie ervaring met het gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal?"

"Nu gaan we verder met de vier onafhankelijke variabelen. De eerste variabele is **contextdruk ofwel beïnvloeding vanuit de omgeving**.

Onder deze variabele verstaan we alle vormen van wet- en regelgeving, media-invloeden, externe organisaties en betrokkenen en ontwikkelingen in de maatschappij. Deze beïnvloeden het gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal door docenten en hun beeldvorming zowel positief als negatief."

De interviewer vraagt of de beschrijving helder is.

"**Vragen over 'Contextdruk'**

C1. Ervaren jullie signalen en ontwikkelingen in de omgeving die het gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal positief of negatief beïnvloeden?

C2. Zo ja, welke invloeden?

C3. Hebben jullie de druk en beïnvloeding vanuit de OVC met betrekking tot het gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal ervaren en hoe zijn jullie daarmee omgegaan?

C4. Een belangrijke contextfactor is de verandering in het schoolboekengeld. Dit heeft ongetwijfeld gevolgen voor het gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal. Geldt dit ook binnen jullie school en vaksectie? Ervaren jullie dat jullie hierdoor meer eigenaar worden van jullie eigen onderwijs?"

"We gaan verder met de tweede variabele **individuele docentfactoren**. *Dit doen we aan de hand van de volgende casus: Stel je twee docenten voor die op dezelfde school werkzaam zijn, bijvoorbeeld jullie eigen school. Zij hebben te maken met dezelfde vormen van beïnvloeding vanuit de omgeving, leiderschap, individuele professionalisering en collectieve leerprocessen. Echter, Collega A staat positief tegenover het gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal en gebruikt dit ook regelmatig in zijn lessen. Collega B is veel minder positief en maakt nauwelijks gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal."*

"**Vragen over 'Individuele docentfactoren'**

I1. Waar is het verschil in gedrag en beeldvorming in de geschetste casus aan toe te schrijven?

I2. Zijn er individuele docentfactoren die er toe doen?

Indien de geïnterviewde geen factoren kunnen benoemen, geeft de interviewer enkele voorbeelden. "Er kan gedacht worden aan leeftijd, positieve of negatieve ervaringen met vernieuwen, leerstijl, functies in de school, enz.

I3. Het werken met gedigitaliseerd leermateriaal is voor veel docenten iets nieuws wat ze hebben moeten leren. Hoe is dit leerproces of traject voor jezelf verlopen (of verloopt het op

dit moment)? Waar ben je tegenaan gelopen. Hoe heb je het aangepakt en is je perspectief als docent hierdoor veranderd?“

”We gaan verder met de derde variabele **organisatieleren**. *Bij organisatieleren gaat het om het gezamenlijk leren van professionals, in dit geval docenten in een school. Deze gezamenlijke leerprocessen hebben gemeenschappelijke veranderingen in gedrag en cultuur tot doel.*

De interviewer vraagt of de beschrijving helder is.

”Vragen over ‘Organisatieleren’

O1. Op welke wijze werken en leren jullie als docenten samen?

O2. Zijn er, naast vaksecties, ook andere samenwerkingsvormen? Kunnen jullie enkele voorbeelden noemen?

O3. Wordt de vorming van de secties en andersoortige teams georganiseerd of ontstaan groepen waarin collega’s gezamenlijk werken en leren spontaan?

O4. Wat leveren de verschillende samenwerkingsvormen concreet op? Met andere woorden: Wat zijn de gezamenlijke leerresultaten en waar vind je deze terug? [Eventueel doorvragen: publicatie op de website?, in een beleidsnotitie?, in notulen?]

O5. Wat zijn de gevolgen van het werken in secties en andersoortige teams voor het gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal?

O6. Naast gezamenlijke leerprocessen vinden er vast ook individuele professionaliseringsactiviteiten plaats. Op welke manier past het individuele in het gezamenlijke? Is er een duidelijke verbinding met de missie en visie van de school? Waaruit blijkt dat?“

“Tot slot de laatste variabele, **leiderschap**. *Onder leiderschap verstaan we de activiteiten die de directieleden en afdelings-/teamleiders ondernemen om de gang van alle dag in de school in goede banen te leiden en onderwijskundige vernieuwingen te organiseren. Het gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal is een van de onderwijskundige vernieuwingen.*

De interviewer vraagt of de beschrijving helder is.

Vragen over ‘Leiderschap’

L1. Welke rol zien jullie met name terug bij jullie afdelings-/teamleider? Manager van elke dag of onderwijskundig leider? Waaruit blijkt dit?

L2. Op welke manier stimuleert de schoolleiding het gebruik van gedigitaliseerd leermateriaal?

L3. In hoeverre stuurt de schoolleiding op het gedrag van de docenten om samen te werken en te leren en waar blijkt dit uit?

Afsluiting

De interviewer bedankt de docenten voor hun tijd. Ze maakt afspraken over de te ontvangen boekenbon. Via de mail zal het gespreksverslag naar hen toekomen.